

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

27 maart 2019

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**over de inachtneming
van de conclusies van het Comité
voor de rechten van het kind wat het vijfde
en het zesde verslag van België betreft,
alsmede betreffende de adequate
en noodzakelijke besluitvorming ter zake**

(ingediend door mevrouw Stéphanie Thoron)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

27 mars 2019

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

**visant à prendre en compte
les conclusions du Comité
des droits de l'enfant sur les cinquième
et sixième rapports de la Belgique,
et à prendre les dispositions
adéquates et nécessaires**

(déposée par Mme Stéphanie Thoron)

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GO!	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire
Vuye&Wouters	:	Vuye&Wouters

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000:	Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000:	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV:	Compte Rendu Analytique
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

In 1991 heeft ons land het Verdrag inzake de rechten van het kind alsook de 54 daarin vervatte artikelen geratificeerd. Ofschoon België, zoals Unicef beklemt, een vrij goede leerling is met een benijdenswaardige mate van gelijkheid, vrijheid, sociale bescherming, onderwijs, rechtvaardigheid en voorspoed, moeten niettemin nog inspanningen worden geleverd, met name inzake armoede, uitsluiting, interne coördinatie, opvang van vluchtelingenkinderen enzovoort.

Uit een constructief oogpunt, met als eerste bedoeling te verbeteren wat verbeterbaar is, vraagt het Comité voor de rechten van het kind (de instantie die werd opgericht bij artikel 43 van het Verdrag inzake de rechten van het kind van 20 november 1989) geregeld bij elke verdragsluitende Staat een verslag op over de op het nationale grondgebied heersende kinderrechtensituatie.

Nadat België in juli 2017 zijn verslag had ingediend¹, heeft de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind (NCRK), die binnen België met de coördinatie ter zake is belast, voorgesteld acht prioritaire thema's aan te pakken, te weten: migratie, armoede, participatie in de gedwongen hulpverlening, jeugdhulp en geestelijke gezondheidszorg, handicap, onderwijs, justitie en een geïntegreerd kinderrechtenbeleid.

Op de limietdatum van 1 maart 2018 dienden dertien niet-gouvernementele organisaties alternatieve rapporten over hetzelfde thema in.

Omtrent al die rapporten vond in juni 2018 de zogenaamde "pre-sessional"-bijeenkomst van het VN-Comité voor de rechten van het kind plaats, met de bedoeling de *List of Issues* op te stellen. Een ruime delegatie van het middenveld werd bij die gelegenheid ontvangen. Als overheidscoördinator werd het NCRK-secretariaat niet op die vergadering ontboden.

Het VN-Comité voor de rechten van het kind heeft medio juli 2018 aan België de uiteindelijke *List of Issues*² bezorgd, waarvan de driedelige inhoud als volgt luidt:

Deel 1: Kwalitatieve informatie per thema

Coördinatie; begroting; gegevensverzameling; participatie; geweld tegen kinderen; jonge kinderen, overdracht

¹ https://ncrk-cn.de.be/IMG/pdf/be_rapport_vrk_nl_final.pdf.

² https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRC%2fC%2fBEL%2fQ%2f5-6&Lang=en.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

En 1991, notre pays ratifiait la Convention des droits de l'enfant et ses 54 articles. Si notre pays se montre assez bon élève, comme le souligne l'UNICEF, avec des niveaux d'égalité, de liberté, de protection sociale, d'éducation, de justice et de prospérité enviables, des efforts sont encore à consentir, notamment en ce qui concerne la pauvreté, l'exclusion, la coordination interne, l'accueil des enfants réfugiés...

C'est dans une optique constructive, visant avant tout à améliorer ce qui peut l'être, que le Comité des droits de l'enfant (CRC) – organe institué par l'article 43 de la Convention relative aux droits de l'enfant du 20 novembre 1989 – réclame régulièrement un rapport de chaque État partie sur la situation des droits de l'enfant qui prévaut chez lui.

À la suite de la soumission du rapport de la Belgique en juillet 2017¹, la Commission nationale des droits de l'enfant (CNDE), chargée de la coordination intra-belge sur le sujet, a proposé d'aborder huit thèmes prioritaires, à savoir: la migration, la pauvreté, la participation à l'aide forcée, l'aide à la jeunesse et soins de santé mentale, le handicap, l'éducation, la justice et une politique intégrée des droits de l'enfant.

À la date limite du 1er mars 2018, treize rapports alternatifs sur le même thème, issus d'organisations non gouvernementales, ont été soumis.

Autour de tous ces rapports, s'est tenue en juin 2018 la pré-session du CRC en vue de l'établissement de la *List of Issues*. Une large délégation de la société civile y a été accueillie. En tant que coordinateur étatique, le secrétariat du CNDE n'était pas convié à cette réunion.

La *List of Issues*² finale a été transmise par la CRC à la Belgique à la mi-juillet 2018 dont le contenu, en trois parties, était le suivant:

Partie 1: Informations qualitatives par thème

Coordination; Budget; Récolte de données; Participation; Violences envers les enfants; Jeunes enfants,

¹ <file:///C:/Users/Fran%20C3%A7ois/Downloads/G1806571.pdf>.

² <file:///C:/Users/Fran%20C3%A7ois/Downloads/G1820780.pdf>.

van ouderlijk gezag, scheiding van het biologische gezin; wachtlíjst; kinderen met een handicap, inclusief het onderwijs; toegang tot (geestelijke) gezondheidszorg, traditionele praktijken (genitale verminking van vrouwen, gedwongen huwelijken, geweld tegen minderjarige intersekse personen); kinderarmoede, huisvesting; onderwijs (kosteloosheid van het onderwijs, uitsluitingen, pestgedrag); migratie (detentie, behoorlijke huisvesting, hoger belang van het kind); milieu (een nieuw door het Comité voor de rechten van het kind aangekaart thema); CRC/C/OPAC/BEL/CO/1 (naar Irak, Syrië enzovoort gerepatrieerde mensen); CRC/C/OPSC/BEL/CO/1 (sekstoerisme, slachtofferbescherming, loverboys); wetgeving, beleidsmaatregelen, institutionele hervormingen, internationale mensenrechtenverdragen.

Deel 2: Actualisering van het periodiek verslag.

Deel 3: Kwantitatieve gegevens.

Ondanks bepaalde interpretatieproblemen inzake de opgegeven thema's en ondanks de tijdsdruk is België erin geslaagd zijn verslag met een lichte vertraging in te dienen.

Op 24 en 25 januari 2019 heeft een brede en constructieve gedachtewisseling plaatsgevonden tussen de verschillende instanties en entiteiten van ons land die bevoegd zijn voor kinderrechten en het Comité voor de rechten van het kind³⁴. Datzelfde Comité heeft op 1 februari 2019 zijn gemeenschappelijke slotbemerkingen bezorgd in antwoord op het vijfde en het zesde periodiek verslag van België⁵.

Die slotbemerkingen bevatten veel onderwerpen waarover tevredenheid wordt geuit aangaande de vooruitgang die de verschillende Belgische bevoegdheidsniveaus hebben geboekt wat kinderrechten betreft. Niettemin formuleert het Comité ten behoeve van de Federale Staat en van de diverse deelstaten ook veel aanbevelingen die ertoe strekken het welzijn van de kinderen nog te vergroten.

Dit voorstel van resolutie beoogt de regering de verbintenis te doen aangaan om de nodige maatregelen te nemen teneinde zich naar de aanbevelingen van het Comité voor de rechten van het kind in verband met de

transfert de l'autorité parentale, séparation familiale biologique; liste d'attente; Enfants en situation de handicap, y compris l'éducation; Accès aux soins de santé (mentale), pratiques traditionnelles (mutilation génitales féminines, mariage forcé, violence contre les mineurs intersexués); Pauvreté des enfants, logement; Éducation (gratuité scolaire, exclusions, harcèlement); Migration (détention, logement convenable, intérêt supérieur de l'enfant); Environnement (nouvelle thématique abordée par le CRC); OP-CRC-AC (rapatriés en Iraq, Syrie, ...); OP-CRC-SC (tourisme sexuel, protection des victimes, loverboys); Législation, politiques, réformes institutionnelles, traité internationaux droits de l'homme.

Partie 2: Actualisation du rapport périodique.

Partie 3: Données quantitatives.

Malgré certains problèmes d'interprétation des thèmes donnés et malgré les contraintes de temps, la Belgique a pu remettre son rapport avec un léger retard.

Un important et constructif échange a eu lieu les 24 et 25 janvier 2019 entre la délégation composée des différents organes et entités de notre pays compétents en matière de droits de l'enfant et le CRC³⁴. Ce dernier a remis le 1er février 2019 ses observations finales communes en réponse aux cinquième et sixième rapports de la Belgique⁵.

Ces observations finales relèvent de nombreux sujets de satisfaction quant aux avancées réalisées en matière de droits de l'enfant par les différents niveaux de pouvoir belges. Toutefois, le CRC formule aussi de nombreuses recommandations à l'État fédéral et aux diverses entités fédérées afin d'encore améliorer le bien-être des enfants.

La présente proposition de résolution vise à engager le Gouvernement à prendre les mesures nécessaires pour se conformer aux recommandations du CRC qui concernent les compétences de l'État fédéral ainsi

³ <http://webtv.un.org/meetings-events/human-rights-treaty-bodies/committee-on-the-rights-of-the-child/watch/consideration-of-belgium-2358th-meeting-80th-session-committee-on-the-rights-of-the-child/5993673279001/?term=>.

⁴ <http://webtv.un.org/meetings-events/human-rights-treaty-bodies/committee-on-the-rights-of-the-child/watch/consideration-of-belgium-contd-2359th-meeting-80th-session-committee-on-the-rights-of-the-child/5993878864001/?term=>.

⁵ https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CRC/Shared%20Documents/BEL/CRC_C_BEL_CO_5-6_33811_E.pdf.

³ <http://webtv.un.org/meetings-events/human-rights-treaty-bodies/committee-on-the-rights-of-the-child/watch/consideration-of-belgium-2358th-meeting-80th-session-committee-on-the-rights-of-the-child/5993673279001/?term=>.

⁴ <http://webtv.un.org/meetings-events/human-rights-treaty-bodies/committee-on-the-rights-of-the-child/watch/consideration-of-belgium-contd-2359th-meeting-80th-session-committee-on-the-rights-of-the-child/5993878864001/?term=>.

⁵ https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CRC/Shared%20Documents/BEL/CRC_C_BEL_CO_5-6_33811_E.pdf.

Federale Staat te schikken, alsmede ervoor te zorgen dat onze assemblee die aanbevelingen erkent.

qu'à faire admettre lesdites recommandations par notre assemblée.

Stéphanie THORON (MR)

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

DE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS,

A. gelet op het Verdrag inzake de rechten van het kind, dat door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties werd aangenomen op 20 november 1989 en in België in werking is getreden op 15 januari 1992, nadat het federaal Parlement en de gemeenschapsparlamenten ermee hadden ingestemd;

B. gelet op artikel 22*bis* van de Grondwet;

C. gelet op het vijfde en het zesde periodiek verslag van België inzake de rechten van het kind;

D. gelet op de slotopmerkingen van het Comité voor de rechten van het kind van 1 februari 2019;

NEEMT AKTE VAN:

1. de 55 punten van de op 1 februari 2019 bekendgemaakte slotopmerkingen van het Comité voor de rechten van het kind (CRK) en van de daarin vervatte aanbevelingen;

VERBINDT ZICH ERTOE ZO snel mogelijk en binnen de beperkingen van haar bevoegdheden:

2. na te gaan hoe een onafhankelijk federaal mensenrechtenorgaan kan worden opgericht dat voldoet aan de beginselen van Parijs, alsook erop toe te zien dat dit op te richten orgaan samengaat met de bestaande diensten van de federale Ombudsman;

3. de artikelen 143 en volgende van het Burgerlijk Wetboek te analyseren, om na te gaan of het nuttig, rechtvaardig of nodig is deze artikelen te wijzigen teneinde de uitzonderingen op het huwelijksverbod voor min 18-jarigen volledig, dan wel deels op te heffen;

4. de vereiste wetgevende maatregelen te nemen, teneinde:

a) te voorzien in een uitdrukkelijk verbod op elke vorm van lijfstraffen van minderjarigen, zowel in de thuisomgeving als in instellingen;

b) de strafwetgeving te verstrengen, tot bestrijding van elke vorm van agressie die afbreuk doet aan de ontwikkeling en aan de seksuele zelfbeschikking van de kinderen;

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

LA CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS,

A. considérant la Convention relative aux droits de l'enfant adoptée par l'Assemblée générale des Nations unies le 20 novembre 1989 et entrée en vigueur en Belgique le 15 janvier 1992 après les assentiments parlementaires donnés par le Parlement fédéral et les Parlements des Communautés;

B. considérant l'article 22*bis* de la Constitution;

C. considérant les cinquième et sixième rapports de la Belgique concernant les droits de l'enfant;

D. considérant les observations finales du Comité des droits de l'enfant publiées le 1er février 2019;

PREND ACTE:

1. des 55 points formant les observations finales du Comité des droits de l'enfant (CRC) publiées le 1er février 2019 et des recommandations qu'elles contiennent;

S'ENGAGE dans les délais les plus brefs et dans les limites de ses compétences à:

2. examiner les modalités de création d'un organe indépendant des droits de l'homme au niveau fédéral se conformant aux principes de Paris, tout en assurant la coordination de cet organe à créer avec les services existant des médiateurs fédéraux;

3. examiner les articles 143 et suivants du Code civil afin de déterminer s'il est utile, juste ou nécessaire de les amender en vue de supprimer totalement ou partiellement les exceptions à l'interdiction du mariage de mineurs de moins de 18 ans;

4. prendre les mesures législatives nécessaires visant à:

a) l'interdiction explicite de toute punition corporelle sur des mineurs, que ce soit dans le cadre domestique ou institutionnel;

b) renforcer la législation pénale afin de combattre toute forme d'agression ayant pour effet de porter atteinte au développement et à l'auto-détermination sexuelle des enfants;

c) de wetgeving te verstrengen, teneinde elke niet-noodzakelijke medische of chirurgische ingreep op of behandeling van interseksuele kinderen te beperken vóór de leeftijd waarop zij bij machte zijn hun geïnformeerde toestemming voor dergelijke ingrepen en behandelingen te geven;

5. de toegestane minimumleeftijd voor de aankoop van tabak op te trekken tot 18 jaar;

VERZOEKT DE FEDERALE REGERING:

6. zich te schikken naar de wet van 4 september 2002 tot instelling van een jaarlijkse rapportage over de toepassing van het Verdrag inzake de rechten van het kind;

7. een procedure uit te werken voor de stelselmatige beoordeling van de impact die de door federale regering uitgevaardigde regelgevingsbesluiten en de door haar aan de Kamer van volksvertegenwoordigers voorgelegde wetsontwerpen hebben op kinderen;

8. de versterking van de rol van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind op de agenda van het Overlegcomité te plaatsen, teneinde de acties die de Federale Staat, de deelstaten en de lokale overheden ter zake ondernemen, gecoördineerder te doen verlopen;

9. de coördinatie tussen de federale instellingen onderling en tussen die laatste en de deelstaatsinstellingen te versterken, en de opleiding van de betrokken ambtenaren te verbeteren, teneinde gevallen van misbruik en verwaarlozing van kinderen sneller te identificeren en passender aan te pakken en daarbij in het bijzonder rekening te houden met het genderaspect;

10. bij de opmaak van de Rijksbegroting te zorgen voor een specifieke follow-up van de tegemoetkomingen en financiële middelen ten gunste van de kinderen, alsook specifieke begrotingskredieten uit te trekken voor de kinderen, in het bijzonder voor hen die zich in een heel kwetsbare situatie bevinden of daarin terecht zouden kunnen komen;

11. haar datacentralisatiesysteem te verbeteren, meer bepaald via een bijsturing van de nationale indicatoren betreffende de rechten van de kinderen; die indicatoren zouden alle onder het Verdrag vallende aangelegenheden moeten bestrijken, waaronder genitale verminking, pesten, cyberpesten en mensenhandel; er voorts voor te zorgen dat die data worden verspreid naar en gedeeld binnen de verschillende administraties en instanties van zowel de Federale Staat als de deelstaten;

c) renforcer la législation en vue de réduire tout acte ou traitement médical ou chirurgical non nécessaires sur des enfants intersexués avant que ceux-ci ne soient en mesure de donner leur consentement éclairé et informé quant à ces interventions et traitements;

5. relever l'âge minimum d'autorisation d'achat de tabac à 18 ans;

DEMANDE AU GOUVERNEMENT FÉDÉRAL:

6. de se conformer à la loi du 4 septembre 2002 instaurant l'établissement d'un rapport annuel sur l'application de la Convention relative aux droits de l'enfant;

7. d'élaborer une procédure d'évaluation systématique concernant l'impact sur les enfants des actes réglementaires qu'il émet et des projets de loi qu'il soumet à la Chambre des représentants;

8. de mettre à l'ordre du jour du comité de concertation le renforcement du rôle de la Commission nationale des droits de l'enfant afin d'améliorer la coordination entre les actions entreprises en la matière par l'État fédéral, les entités fédérées et les autorités locales;

9. de renforcer la coordination entre institutions fédérales et avec celles des entités fédérées, ainsi que d'améliorer la formation des agents concernés, afin de mieux identifier et de répondre plus adéquatement aux cas d'abus et de négligence touchant des enfants, prenant notamment en compte la question du genre;

10. de mettre en place un suivi particulier des allocations et ressources destinées aux enfants dans l'élaboration du budget de l'État ainsi que de prévoir des crédits budgétaires spécifiquement consacrés aux enfants, particulièrement ceux qui se trouvent ou pourraient se trouver dans des situations de vulnérabilité importante;

11. d'améliorer son système de centralisation des données, notamment en révisant les indicateurs nationaux sur les droits des enfants qui devraient couvrir toutes les matières couvertes par la Convention, dont la question des mutilations génitales, du harcèlement, du cyber-harcèlement et du trafic d'êtres humains, et d'en assurer la bonne diffusion et partage aux seins des différents ministères et entités fédérales et fédérées;

12. al die aspecten van de rechten van het kind sterker onder de aandacht te brengen van de ambtenaren, rechters, advocaten en politieagenten, bijvoorbeeld door bij de politie te streven naar een geweldloze en participatieve aanpak van de gevallen waarbij minderjarigen betrokken zijn, meer bepaald via sensibiliseringscampagnes en -programma's;

13. in te zetten op méér sensibilisering van de ambtenaren en de gerechtelijke en politiediensten omtrent de misbruiken waarvan kinderen het slachtoffer zijn of kunnen zijn en omtrent de mogelijke antwoorden daarop, meer bepaald aangaande seksueel misbruik, genitale verminking, gedwongen huwelijken of enige andere vorm van misbruik die door het Verdrag inzake de rechten van het kind wordt beoogd.

26 maart 2019

12. de renforcer la sensibilisation quant à tous ces aspects des droits de l'enfant chez les fonctionnaires, juges, avocats et policiers, par exemple en poursuivant, au sein de la police, une approche non violente et participative quant au traitement des cas impliquant des mineurs, notamment au travers de campagnes et programmes de sensibilisation;

13. de renforcer la sensibilisation des fonctionnaires, services de justice et de police quant à la détection des abus dont sont et peuvent être victimes les enfants et comment y répondre, notamment en ce qui concerne les abus sexuels, les mutilations génitales, les mariages forcés ou toute autre forme d'abus visés par la Convention des droits de l'enfant.

26 mars 2019

Stéphanie THORON (MR)